

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA

Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
Tālr. 67226536
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

Nod.maks.kods: 40008020804
Nor.konts LV53UNLA0001001700906
AS "SEB banka"
kods UNLALV2X

Ministru prezidentei E. Siliņai

Informācijai: viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministram
R.Čudaram
klimata un enerģētikas ministram K.Melnim

*Par viedās administrācijas un reģionālās
attīstības ministra rīkojumu atcelšanu*

Biedrības “Latvijas Pašvaldību savienība” (turpmāk – LPS) 2026.gada 14.janvāra valdes sēdē izskatīti viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministra Raimonda Čudara 2025.gada 9.janvāra rīkojumi Nr. P-1-2/7 “Par Bauskas novada pašvaldības domes 2025. gada 30. oktobra saistošo noteikumu Nr. 10 “Bauskas novada teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi un grafiskā daļa” darbības apturēšanu daļā” un Nr. P-1-2/8 “Par Preiļu novada pašvaldības domes 2025. gada 26. jūnija saistošo noteikumu Nr. 9 “Preiļu novada teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi un grafiskā daļa” darbības apturēšanu daļā” (turpmāk – Rīkojumi).

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk – VARAM) ilgstoša vadlīniju un kritēriju neizstrādāšana ir viens no galvenajiem cēloņiem, kādēļ ir daļēji apturēti Preiļu un Bauskas novada teritoriju plānojumi. Turklāt Preiļu novada teritorijas plānojums jau bija spēkā esošs un piemērojams no pagājušā gada 7. oktobra un VARAM saskaņots. Nav skaidrs, pēc kādiem kritērijiem VARAM ir vērtējusi un pieņēmusi lēmumu izdot šādus rīkojumus. Nemot vērā, ka Rīkojumi rada pretrunas ar citiem normatīvajiem aktiem, kurus ir jāievēro, izstrādājot pašvaldību teritorijas plānojumus, un tie aptur VARAM apstiprināto un spēkā esošo Preiļu novada teritorijas plānojumu daļā, un aptur Bauskas novada teritorijas spēkā stāšanās virzību, kā arī var radīt negatīvu precedentu un ietekmi uz citu pašvaldību teritorijas plānojumu izstrādi, LPS valde nolēma:

1. Aicināt Ministru prezidenti nekavējoties atcelt viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministra Raimonda Čudara 2025.gada 9.janvāra rīkojumu Nr. P-1-2/7 un rīkojumu Nr. P-1-2/8 .

2. Aicināt Ministru prezidenti nekavējoties sasaukt sanāksmi ar viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministra, klimata un enerģētikas ministrijas ministra un Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvju dalību, lai rastu risinājumu saistībā ar pašvaldību teritoriju plānojumiem.

Atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 30. aprīļa noteikumu Nr. 240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk – noteikumi Nr. 240) 162. punktā noteiktajam pašvaldībai ir dots deleģējums Teritorijas plānojumā vai lokālplānojumā noteikt teritorijas, kurās vēja elektrostaciju būvniecība ir aizliegta.

Atbilstoši Pašvaldību likumam pašvaldības teritorijas attīstības plānošana ir pašvaldības kompetence un atbildība un viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministra R.Čudara Rīkojumi ir pretrunā Eiropas vietējo pašvaldību hartas 4. panta ceturtajai daļai, kurā noteikts, ka pašvaldībām piešķirtās pilnvaras parasti ir pilnīgas un ekskluzīvas un cita, centrālā vai reģionālā vara, nedrīkst tās apstrīdēt vai ierobežot, izņemot gadījumus, kad tas paredzēts likumā. Tāpat netiek ņemta vērā Eiropas vietējo pašvaldību hartas 4. panta piektā daļa kurā noteikts, ka gadījumos, kad centrālā vai reģionālā vara deleģē savas pilnvaras vietējām varām, tām, cik iespējams, jāļauj šo pilnvaru realizēšanu brīvi pielāgot vietējiem apstākļiem. Kā arī Eiropas vietējo pašvaldību hartas 4. panta otrā daļa, kura nosaka, ka **pašvaldības likumā noteiktās robežās ir pilnā mērā tiesīgas īstenot savas iniciatīvas ikvienā jautājumā, tai skaitā plānot un īstenot pasākumus efektīvākai resursu pārvaldībai**. Proti, nozaru ministrijas izstrādā politiku noteiktās jomās, organizē un koordinē tās īstenošanu, savukārt teritorijas plānošana, kas ir pašvaldības ekskluzīvā kompetence, kā atzinusi Satversmes tiesa, ir viens no vides politikas mērķu sasniegšanas līdzekļiem (sk. Satversmes tiesas 2007. gada 8. februāra sprieduma lietā Nr. 2006-09-03 11. punktu).

Pašvaldības, ievērojot Teritorijas attīstības plānošanas likuma 2. pantā noteikto, ka teritorijas attīstība tiek plānota tā, lai varētu paaugstināt dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot teritoriju un citus resursus, kā arī mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstīt ekonomiku un 3.pantā noteiktos teritorijas attīstības plānošanas principus, īpaši integrētas pieejas principu un daudzveidības principu, kā arī Attīstības plānošanas sistēmas likumā noteikto interešu saskaņotības principu un atklātības principu, šobrīd izmanto Noteikumu Nr. 240 162. punktā doto deleģējumu un savu ekskluzīvo kompetenci teritorijas attīstības plānošanā – noteikt teritorijas, kurās vēja elektrostaciju būvniecība ir aizliegta, lai sabalansētu un rastu kompromisu starp dažādām ieinteresētām un iesaistītajām pusēm (iedzīvotāji, uzņēmēji, pašvaldība) attiecībā uz vēja elektrostaciju un vēju parku izvietojumu.

Pašvaldību tiesības izmantot savas ekskluzīvās tiesības teritorijas plānošanas jomā vēl jo svarīgākas ir tādēļ, ka, saistībā ar 2024. gada 2. aprīlī Ministru kabinets apstiprināja informatīvo ziņojumu “Par rīcības plānu administratīvā sloga mazināšanai nekustamo īpašumu attīstīšanas jomā”, (turpmāk – ziņojums), tiek virzīti grozījumi likumā “Par ietekmes uz vidi novērtējumā”, kas paredz, ka turpmāk pašvaldības vairs nepieņems gala akceptu par paredzēto darbību, to veiks kompetentā institūcija. Savukārt ietekmes uz vidi procesu varēs uzsākt tikai gadījumos, kad paredzētā darbība atbilst teritorijas plānojumam. Kā norādīts ziņojumā, politiskais lēmums tiek

pieņemts teritorijas plānošanas dokumentu izstrādes procesā, kad piedaloties sabiedrībai un, balstoties uz stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma procesu, dome politiskajā līmenī apstiprina teritorijā pieļaujamo izmantošanu. Neapšaubāmi pašvaldībai ir autonomās tiesības lemt par savas teritorijas attīstības jautājumiem, tāpat konceptuāli izšķirties par teritorijas izmantošanas aspektiem. Taču tas ir darāms teritorijas plānošanas procesā. Pašvaldībai ir rūpīgi un kompetenti jāstrādā pie teritorijas plānojuma un lokālplānojuma, jau sākotnēji pārdomājot un novērtējot visus plānotās izmantošanas aspektus, SIVN rezultātus, un jānosaka, piemēram, cik zaļu un klimata neitrālu tā vēlas redzēt savu teritoriju. Teritorijas plānojuma apturēšana atņem pašvaldībai šīs iepriekš minētās tiesības, liedzot lemt par teritorijas izmantošanu.

LPS 2025. gada 8. janvāra Reģionālās attīstības un sadarbības komitejā ar Klimata un enerģētikas ministriju (turpmāk – KEM) tika panākta vienošanās, ka līdz 2025 gada maijam KEM informēs LPS par atjaunojamo energoresursu nacionālo politiku, pēc KEM izstrādātās kartes ar teritorijām kuras ir piemērotas atjaunojamo energoresursu iekārtu izvietojumam. KEM sadarbībā ar Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centru (LVĢMC) izstrādātais Industriālās attīstības teritoriju kartējums tika publicēts tikai 2025. gada oktobra vidū, kad vairākām pašvaldībām jau bija stājušies spēkā jaunie Teritorijas plānojumi, kā arī pārējās pašvaldības bija šo dokumentu izstrādes noslēguma fāzē.

Nemot vērā augstāk minēto arī 2025. gada 7. augustā ikgadējajās KEM un LPS sarunās puses vienojās, ka KEM piekrīt pašvaldību viedoklim, ka izstrādājot teritorijas plānojumus tām ir tiesības, pamatojoties uz Noteikumu Nr.240 234.7. punktu, noteikt teritorijas ar īpašiem noteikumiem (buferzonām), kurās var paredzēt ierobežojumus vēja elektrostaciju (VES) attīstībai. Tāpat tika panākta vienošanās, ka KEM sadarboties ar VARAM un LPS, lai pilnveidotu VARAM izstrādātās vadlīnijas par vēja parku iekļaušanu pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentos.

Reaģējot uz vairāku pašvaldību vēstulēm, kas adresētas VARAM un KEM ar lūgumiem sniegt skaidrojumus par atjaunojamo energoresursu nacionālo politiku un telpiskās plānošanas politikas virzieniem saistībā ar tās atspoguļošanu pašvaldības plānošanas dokumentos un augstāk minēto vienošanos ar KEM LPS 2025. gada 8.augustā VARAM un KEM izsūtīja vēstuli, lūdzot KEM pēc iespējas ātrāk organizēt sanāksmi pieaicinot pašvaldību un VARAM pārstāvjus, lai uzsāktu darbu pie aktuālu un skaidru vadlīniju vai kritēriju izstrādes, vienotas un skaidras pieejas ieviešanai VES un vēja parku integrēšanai izstrādes stadijā esošajos teritorijas plānojumos.

LPS 2025. gada 21. oktobrī Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas ministram R. Čudaram un Klimata un enerģētikas ministrijas ministram Kasparam Melnim nosūtīja vēstuli, aicinot pēc iespējas ātrāk tikties par aktuālu un skaidru vadlīniju vai kritēriju izstrādi vienotas un skaidras pieejas ieviešanai VES un vēja parku integrēšanai izstrādes stadijā

esošajos teritorijas plāņojumos. Līdz šim tikšanās nav notikusi, kā arī LPS nav informācijas par iepriekš minēto jautājumu risinājumu.

Priekšsēdis

(paraksts*)

Gints Kaminskis

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.